

עניני יום טוב - שיעור 104

I. Is it permissible to set the handles of a clock ahead an hour on Yom Tov?

- (א) עיין דעת תורה (של"ח - סוסעי ג) דכיון דעומד לכך לא הוי תיקון וגם יכול לשער השעה לפי זמן הישן מותר. וכן כתב בהשמטות למנחת שבת (פ - פ"ו) וכמו כן כתב הכלכלת שבת. וכן כתב השואל ומשיב (ו - ג').
- (ב) והגרש"ז אויערבך מתיר משום שאינו עושה שום שינוי בגוף השעון וגם רגילים להזיז את המחוגים לכן אין זה חשיב תיקון שש"כ (כ"ח - ג').
- (ג) שו"ת אז נדברו (ט - ג') "התרתי (בהשו"מ) להזיז המחוגים כדי לכוון השעה כיון שיכול לכוון בלעדו אבל אם על ידי כן עושה פעולה במצבר יש להחמיר.
- (ד) עיין בשערים מצויינים בהלכה (פ - ט"ז) דבספר דרכי חיים ושלוש כתב שנהג הבעל מנחת אלעזר להעביר המחוג ממקום למקום.
- (ה) עיין שו"ת משנה הלכות (ו - ג') שמותר אף בשעון מעורר אף שע"י שמזיז את מחוגי השעון יקדים או יאחר הפעמון כיון שאינו מתכוון לכך.
- (ו) ועיין עוד בכף החיים (ש"ח - ר"פ) שנוהגין בעיר הקודש לאסור להוליך הברזל הדק כדי להשוותה עם שאר מראה שעות

למעשה כיון שרוב הפוסקים התיר להעריך השעון אפילו אחר שנפסק מ"מ המנהג לאסור כפסק המ"ב (של"ח - ט"ו) לכן בנידון דידן אין צריך להחמיר כי רוב המתירים. ולענין "שעון שבת" אסור למזיז את מחוגי השעון משום מוקצה ומשום איסור מלאכה אג"מ (ד - דף קע"ד ורפ"ד) ועיין עוד שו"ת מנחת שלמה (י"ג) ועיין Tape 18 ושעון digital צריך שאלת חכם.

II. Why isn't roasting a זרוע on יום טוב permissible מתוך משום?

- (א) אין צולין הזרוע בליל פסח דרכי משה (תע"ג - י) מג"א (תע"ג - ח) מ"ב (ל"ז)
- (ב) לשיטת רש"י ותוספות והרא"ש אמרינן מתוך בכל המלאכות שהן לצורך אוכל נפש אבל לשיטת הרמב"ם רק על מלאכת הוצאה והבערה ולא בישול
- (ג) שיטת שו"ת שאגת אריה (ק"ו - ק"ח) דלא אמרינן מתוך במצוה דרבנן כשריפת חמץ ביום טוב או להוציא שופר ולולב לנשים ולקטנים. ועיין עוד בשו"ת אג"מ (ג - ד') שחולק על זה. ועיין בכסף משנה (הלכות חמץ ומצה ג - ח) דמתרץ מה דלא שורפים חמץ ביום טוב משום (c) דיכול לעשותה למחר (ב) ואין כאן הנאת גוף האדם (ג) משום החמץ מוקצה

(ד) : מצות Three categories of מצות to qualify for מצות מצוה? Is a מצוה considered מצוה?

1. מצוה או מנהג שהוא מצרכי נפש האדם כמו הוצאת ספר תורה או תינוק למול או לולב לרה"ר (צ"ה י"ג). מותר משום מתוך לבית הלל
2. מצוה שאינה מצרכי האדם כמו שריפת חמץ או בדיקת חמץ ביום טוב שיש מחלוקת אם מותר להבעיר אש בשביל זה ופסקינן לאיסור. עיין (תמ"ו - ח) במ"ב (ו) ושער הציון (ח) ושער הציון (תל"ה - ח)
3. מצוה שהוא רק בגדר מצוה מן המובחר כגון להדליק ביו"ט רק להידור של אבוקה לענין בורא מאורי האש שמסופק בזה הרש"ז אויערבך בשש"כ (ס"ז - ל"ח)

למעשה לכן צליית הזרוע רק מצוה מן המובחר ויש עצה אחרת לאכלה כיום וגם הצלי קודם המצוה וגם המצוה רק לראות הזרוע ולכן גרוע טפי מתוספות נר להבדלה שהוא גם כן מצוה מן המובחר ואסור. ולדעתי הזרוע מוקצה.

III. Is it preferable to attach two candles to create an אבוקה ?

- (א) **יאמר לאחר** להחזיק לפניו שני נרות יחד כאביקה כדינו בכל מוצאי שבת מטה אפרים (ת"ד) באלף המגן (ג)
- (ב) **יש שנהגו** שלא לקרב הנרות כדי שלא יראה כמכבה אותם בעת שמפרידים זה מזה. שו"ע הרב (ג - ד סוף עומד ל"ז צסוף הספר) וכן כתב בויגד משה (ט"ו - ט) בשם ספר שיח אבות. ועיין מ"ב (תק"ז - כ) דנכון להחמיר. ויש לחלק מכל הדלקת נר מנר דשרינן ששם אין כוונתו למדורה ולהגדיל האש.
- (ג) **ויש נוהגים** ליטול שני גפרורים יחד ואח"כ מניחים אותם כמות שהם.
- (ד) **ויש מברכים** רק על נר יחידי שעל השלחן וגם על האור חשמל.
- (ה) **ועיין שו"ת באר משה** (ד - כ"ט) שהביא הגאון רע"א בהגהות על יו"ד (י"ח) דב' נרות אפילו אינם דבוקים מקרי אבוקה לענין שחיטה בלילה ולענין הבדלה. ועיין עוד במג"א (ה"ח - ד) אם אינם מדובקין לא חשיב אבוקה לענין הבדלה.

IV. Is it permissible to use the Yom Tov candles for הבדלה ?

- (א) **עיין במטה אפרים** (ת"ד) באלף המגן (ג) שכתב וראוי להתנהג להחזיק לפניו ב' נרות של יום טוב ביחד כדי שיוכל לברך בורא מאורי האש כדינו
- (ב) **עיין עוד בשו"ת ציץ אליעזר** (ו - י וחלק י"ד מ"ז - ז) שכתב שאין מברך בורא מאורי האש על נר יום טוב
1. מפני דאין עושין מצות חבילות חבילות
 2. דאין מברך ברכת הנר כי אם על נר שנעשה להאיר בלבד וראיתו (מנחות ל"ג.) דכל שמוצאין נרות לפני המת ביום ובלילה אין מברכין עליו וכל שאין מוצאין לפניו אלא בלילה מברכין עליו ומבאר הרבינו יונה על הרי"ף שאם נעשה להאיר ונעשה לכבוד אין מברכין עליו. וכן פסק השו"ע (ה"ח - ז)
 3. ועיין במג"א (ה"ח - ט) שפוסק דאין מברכין גם על נר חתנים ומבאר הפמ"ג במ"ז שם דלכבוד להאיר אין מברכים
 4. ועצה הנכונה לברך על הדלקת ב' גפרורים מאש מוכן ולא מנרות יום טוב
- (ג) **מהגרש"ז אויערבך** בשש"כ (ז - ס"ז - ל"ח) "דצ"ע אם מותר להדליק ביו"ט רק בשביל הידור של אבוקה שהרי למעשה זה רק כדי לברך על אבוקה שמאירה יותר אבל לא כדי ליהנות מהאור" עיין בשער הציון (תל"ה - ט) אם בודק חמץ ביום טוב אם יוכל להדליק נר לבדיקה. אם יוכל לשרוף חמץ ביום טוב (תמ"ז - ח) ולענין לצלות הזרוע ביום טוב (תע"ג - ל"ד) במשנה ברורה.
- (ד) **מהגרש"ז אויערבך** שהובא בשש"כ (ז - ס - קנ"ח) "נראה דמה שמברכין על הנר של הבדלה הוא חידוש גדול שהרי ידוע דנרות שלנו הן רק לכבוד ולא להאיר ועדיף טפי לברך על נר שהודלק ממש להאיר ולא על נר הבדלה." ועיין עוד בערוך השלחן (ה"ח - י"ד) דאדרבא כיון שאנו עושין אותה למצות הבדלה בע"כ כוונתינו להאיר דאל"כ אין יוצאין בזה